

דוטרי תלמידים מגשרים

הגישור - שפה בינלאומית למניעת סכסוכים

"תוכנית רוטרי תלמידים מגשרים"

יזמי התוכנית: נ"ל זאב יפה ונ"ל קובי בר-אל

מובילת התוכנית: עו"ד שני נזרי קמה

מבוא:

תכנית "רוטרי תלמידים מגשרים" נלמדת מזה מספר שנים בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים. "רוטרי" החל את פועלו בבתי הספר השונים בחיפה: יהודים, ערבים, דתיים וממלכתיים, תוך שיתוף פעולה עם הנהלות בתי הספר, בהנחיית מגשרים מקצועיים שהתמחו בתחום הגישור.

חשוב לציין כי, הגישור היא שפה ולא טכניקה, ועל כן נדרש זמן להטמיע אותה כמו כל תהליך נכון בחינוך. שפת הגישור היא שפה אוניברסלית שמתאימה לכל השפות, תרבויות, דתות, מנהגים ומסורות שונות. מדובר בשפה בינ"ל שניתן וראוי ללמודה כחלק מתוכנית הלימודים בכל מסגרת חינוכית כדי ליצור שפה אחידה שתמנע בעתיד סכסוכים אלימים ומדממים הגובים קורבנות אדם וסבל מיותרים. שפה מונעת אלימות על כל רבדיה.

הגישור הוא גרעין שניטע, צומח, מתפתח ומשריש לעומק.

"גישור כשפה מקרבת" – בעיר מעורבת כמו חיפה, מתקיים שיתוף פעולה של בתי הספר הערביים והיהודיים, מכאן שניתן גם לבסס דו קיום שאינו תלוי מקום ואינו תלוי תרבות, ולכן שפת הגישור תאחד בכל חברה וקהילה שבה תוטמע.

מהי תוכנית הגישור?

הגישור הוא הליך שברשות ומהווה שיטה אחת מיני רבות ליישוב ופתרון סכסוכים באמצעות צדדים שלישיים בלתי תלויים בסכסוך, הבאים מרצון כדי להגיע להסכמות ותובנות בדרך של win-win. פלטפורמת הגישור מקנה למיישבי הסכסוך אפשרות להביע את עמדותיהם, רגשותיהם וצורכיהם במסגרת הסכסוך ונותנת לצדדים כלים ליישוב הסכסוך בדרך של ניהול משא ומתן לגיטימי וראוי, תוך ראיית האינטרסים של כל אחד מהצדדים.

מטרת הכשרת המגשרים

1. יצירת שיח גישורי כשיח ללא אלימות. תרבות של שיח מקרב ומקשר ולא שיח של נקיטת עמדה.
2. ראייה פרספקטיבית של קונפליקטים וסכסוכים.
3. הכרת הכלים הגישוריים, לרבות תקשורת בינאישית, עמידה מול קהל, תרגול מיוחד מול קהל ועוד.
4. יצירת קהילה בוגת שפה ע"פ הרעיונות הגישוריים. הכשרת "שגרירים" לשיח גישורי ושיח מקרב, יצירת תקשורת בינאישית מקרבת ואוהדת. הכרת מודל אפר"ת (אירוע- פירוש- רגש- תגובה).
5. יצירת קהילה ללא אלימות, חרם ושיימינג- ראו הרחבה על כך תחת "מחקר ופיתוח" בהמשך.

"תכנית להכשרת תלמידים מגשרים"

1. תכנית "רוטרי להכשרת תלמידים מגשרים" היא תוכנית דו שלבית.
2. שלב א': בשלוש השנים הראשונות רוטרי ישראל והמועדון המלווה יעניקו "סל תקצוב" בגובה 8,000 ₪ בכל אחת משלוש השנים. השתתפות רוטרי ישראל מותנית באימוץ הקריטריונים שייקבעו ע"י הנגיד המכהן.
3. "סל התקצוב" כולל הכשרת תלמידים, הכשרת עובד הוראה, שיתוף ומעורבות המורים לאורך כל התהליך הן במסגרת ישיבות מורים והן במפגשים של ההנהלה.
4. הצלחת התוכנית מותנית במחויבות הנהלת ביה"ס וצוות המורים.
- שלב ב': בתום תקופת הליווי של מועדון הרוטרי, ביה"ס מתחייב להמשיך את התוכנית לשלוש שנים נוספות (סה"כ 6 שנים משך התוכנית), כאשר נציגי המועדון ימשיכו לעקוב בהתפתחות התהליך ושילבי הטמעתו.
- התוצאה הסופית הרצויה היא שבכל שכבת גיל יהיו תלמידים שעברו את קורס הגישור ובעזרתם יופנם המסר כי לצד השני יש תפיסת מציאות אחרת וכי ניתן להגיע לפתרון המחלוקת בדרך של שיח ולא בהפעלת כוח.**
5. ביה"ס יטמיע את התוכנית כחלק במערכת השעות הבית ספרי בימים ובשעות קבועים. כחלק מהליווי המקצועי שמעניק רוטרי במסגרת "סל התקצוב"- התוכנית תכלול 10 מפגשים רצופים בני 90 דק' שיועברו ע"י המגשר/ת ועוד כ- 5 מפגשים נוספים (אינם רצופים) על מנת לרענן, ללוות ולהטמיע את התוכנית כסדרה.
6. המורה שיוכשר להכשרת תלמידים מתוך ביה"ס, יהיה אחראי על העברת התוכנית בהמשך השנים גם לשאר צוות המורים, והכל בשיתוף פעולה עם הנהלת ביה"ס, רוטרי והמגשרת.

יישום התוכנית הלכה למעשה

1. איתור בית ספר- נציגי רוטרי יפנו לבתי הספר השונים באזורם ויקבעו פגישה עם מנהלת חטיבת הביניים והמנהלת הכללית (ככל שיש), יציגו בפניהן את "תוכנית רוטרי תלמידים מגשרים", יציגו בפניהן את "**מסמך ההסכמות**" (נספח א') הכולל את סל התקצוב ואת התחייבות הארגון לתהליך.
2. נשיאי המועדונים שיאמצו את התוכנית, יוכלו להיעזר בנ"ל קובי בר-אל ונ"ל זאב יפה בהצגת התוכנית בפני הנהלות בתי הספר.
3. הנהלת ביה"ס תצמיד לכיתת הגישור מורה קבוע/ה שילווה את המגשר/ת לכל אורך התוכנית. במהלך שלוש השנים יוכשרו מורים שימשיכו את הפרויקט מקץ שלוש השנים. המורים הנ"ל יצטרכו לעבור הסמכת המגשר/ת על מנת לוודא שהתוכנית מועברת כשורה.
4. ההנהלה תערב ותשתף את כל הצוות החינוכי בתוכנית הגישור תוך **מתן דגש על חשיבותה כשיח מונע אלימות בבית ובקהילה.**
5. **ככל שביה"ס ירבה לציין ולהבליט את התוכנית ולפתח אותה, כך היא תושרש ותוטמע טוב יותר.** לשם כך, יש ליצור בולטות של התלמידים המגשרים באמצעות: חולצות/ אפודים, סרטי מגשר, כיתת גישור, תיבת פניות למגשרים, באנר, טקס פתיחה וסיום הכולל הענקת תעודות מגשרים בנוכחות חברי המועדון המלווה, נציגי הראשות והורי התלמידים.

6. ההנהלה תבחר את קבוצת הלימוד אורגנית (לא כיתות תל"מ ולא כיתות מוגברות).
התוכנית תחל בראשית כיתה ז' מייד לאחר חג הסוכות במפגשים רצופי.
7. מועדון רוטרי שומר לו את הזכות להתלוות מעת לעת לשיעורי הגישור במסגרת התוכנית ולהיות מעורב בנעשה בה.

ליווי ומעקב לאורך התקופה:

מועדון רוטרי ילווה את בית הספר לאורך שש השנים בה תפעל התוכנית במטרה לבחון את תוצאותיה בנקודות הבאות:

1. האם תוכנית הגישור הוטמעה והופנמה בביה"ס.
2. האם חל שינוי בשיח בין התלמידים לבין עצמם, בין התלמידים לבין המורים ובקרוב המורים.
3. האם מדד האלימות פחת.
4. האם התערבות המורים בפתרון סכסוכים בין התלמידים הצטמצמה.
5. **תוצאות אופטימליות לתהליך** - התוצאה האופטימאלית הרצויה היא שינוי החשיבה של הארגון ע"י פיתוח השיח הגישורי כשיח מונע אלימות. את התוצאה נמדוד באמצעות שאלות מדידה כחלק מפיתוח התוכנית להמשך. על השאלות יענו צוות ההנהלה, צוות ההוראה הנוגע בדבר וסקר תלמידים.

"יידע כל אחד ונדע כולנו שלעולם לא נבין את האחר עד שלא נראה את הדברים

(זאב יפה)

מנקודת הראות שלו"

נספח א':

מסמך ההסכמות עם בית הספר

1. מועדון הרוטרי מתחייב לממן את תוכנית "רוטרי תלמידים מגשרים" במשך שלוש (3) שנים הראשונות- "סל תקצוב".
 2. ביה"ס יתחייב בחוזר על התנאים הבאים:
 - א. התוכנית תשובץ כחלק מובנה בתוך מערכת השיעורים.
 - ב. הנהלת בית הספר תאתר כיתה לגישור בשכבת ז' (שאינה כיתה תל"מ או כיתה מוגברת) ולהם תתלווה המורה שיוכשר / תוכשר לגישור.
 - ג. המגשר/ת המקצועי/ת י/תדריך וי/תלווה את המורה שיוכשר/ תוכשר במהלך לימוד התוכנית, תכשיר אותו ותסייע לו ליזום תוכנית גישור עצמאית לכיתתו בהמשך.
 - ד. ביה"ס מתחייב להמשיך את התוכנית במשך שלוש שנים נוספות (סה"כ 6 שנים) במסגרת ממערכת תוכנית הלימודים וממערכת השיעורים הרגילה.
 - ה. הנהלת ביה"ס תקצה את המשאבים הנדרשים לשם הצלחת התוכנית (זמן, כיתה, וכל הנחוץ למורה המוכשר במסגרת המגבלות) וכן תטמיע את התוכנית בבית הספר בחדר המורים, הן בישיבות צוות והן בישיבות הנהלה.
 - ו. משך התוכנית כ- 10 מפגשים רצופים של 90 דק' כל מפגש ועוד כ- 5 מפגשים לאורך יתרת השנה.
- עם קבלת הבנות אלו, תחל התוכנית להילמד בבית הספר _____ בכיתה _____.

מועדון הרוטרי, _____

נספח ב'

הצעה לתכנית לימודים

מפגש מספר	נושא/תכנים
1	הכרות, הפעלה ליצירת גיבוש וחיבור בין המשתתפים, סקירה על הסדנא ומהם התכנים שנעבוד עליהם, תיאום ציפיות
2	מהי אלימות (לרבות סוגי האלימות השונים)? השימוש באלימות, תוצאות השימוש באלימות, עבודה בזוגות- סימולציית סכסוך תוך בחינה התחלתית להתנהגות הצדדים למקרה (ללא הבנת הידע לגישור).
3	סדנת רגש- השלכות והשפעת של הרגשות על ניהול הסכסוך. הרציונאל מול האמוציונאל. הקניית כלים להכרת הרגש והתייחסות אליו. מהם המיומנויות שצריכים להשתמש בהן בשעת כעס בכדי לגרום להבנה בין הצדדים.
4	ניהול דו שיח ומיומנויות הדיאלוג תוך הקשבה לצד השני.
5	ניהול משא ומתן וסימולציות בזוגות ובקבוצות.
6	ההבדל בין הליך משפטי להליך גישורי – יתרונות וחסרונות של כל אחת מהשיטות
7	הקשבה לצדדים המסוכסכים, הקשבה פעילה ואפקטיבית והשפעתה על מהלך הגישור, ניסוח מחדש לדעות, רגשות, והעמדה באופן חיובי PARAPHRASING
8	מהן הדרכים האלטרנטיביות היום ליישוב סכסוכים והצלחתן בפועל, סימולציות למקרי סכסוכים וכל קבוצה תיישם אחד סוגי יישוב הסכסוכים ולבחון את יעילותן לעומת הגישור
9	שאלת שאלות כחלק מאבן דרך לפתרון סכסוכים
10	פרקטיקום גישור והכנת מחברות רפלקטיביות
11	אומנות הנאום והשכנוע- תקשורת בינאישית
12	פחד במה
13	הנאום- מיהו נואם טוב ומה הופך אותו לכזה? מה ייחשב לנאום טוב. הקניית כלים וסימולציות בכיתה

14	השפעת הטכנולוגיה והרשתות החברתיות על חיי הנוער, האלימות הטכנולוגית, ודרכי התמודדות
15	פיקטיקום הגישור

